

Eleki Krónika 2001. január

Változó közüzemi díjak

A városi önkormányzat képviselő-testülete felé beadott 2001. évre vonatkozó üzleti koncepciónk elfogadást nyert, az érvényesítésében pedig határozat született, amelynek értelmében egyes közüzemi díjak tekintetében 2001. január 1-jétől módosítás lép életbe - tájékoztatta lapunkat Gura Tamás, az Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft. ügyvezető igazgatója. A kábeltelvízió havi előfizetési díja 883 forintról 992 forintra emelkedik, ezt a jogdíjak 10 százalékos emelkedése, valamint egy új fizető - Hallmark - mozicsatorna "belépése" indokolja. A szemétkézelés havi díja 478 forintról 497 forintra módosul. A területen átcsoportosítások történtek. A szennyvízdíj lakossági tarifája köbméterenként 70 forintról 75 forintra, az egyéb kategóriáknál pedig 118 forintról 130 forintra módosul. Az árváltozásnál az infláció alakulását vették figyelembe. A vízdíjnál az egyetlen változást az ingatlanonként havonta befizetendő 54 forintos alapdíj jelenti.

B.N.

Népszámlálás 2001-ben

Népszámlálásra készülünk 2001 februárjában. Olyan alkalom ez, amikor a statisztika az ország apraját, nagyját megszámlálja. Amióta az emberiség államokba szerveződve él, fontosnak érezték, hogy számba vegyék a népességet. Az ókorban először Kínában számlálták meg a lakosokat, Rómában pedig fontos volt tudni a hadra fogható és az adózó állampolgárok számát. A modern népszámlálások célja azonban alapvetően más: a statisztikai adatok biztosítása a társadalom és a gazdaság számára. Hazánkban az első, már a mai értelemben vett népszámlálás II. József uralkodása idején zajlott. A kiegyezést követően létrehozott Központi Statisztikai Hivatal első nagy összeírása az 1870-es népszámlálás volt. Azóta a statisztikusok évtizedenként rendszeresen felméri az ország teljes lakosságát és lakásállományát. A Központi Statisztikai Hivatal megalakulása óta szervezi a magyarországi népszámlálásokat. Az elmúlt több mint 130 év alatt a nemzetközileg is elismert hivatal bőséges tapasztalatokat szerzett a sikeres lebonyolításban. A KSH hasznos és szükséges információkat nyújt a központi és helyi igazgatási szervezeteknek, az üzleti szférának, a kutatóknak, a polgároknak, és biztosítja a nemzetközi összehasonlíthatóságot.

Magyarországon 2001. február 1-je és 21-e között lesz a legközelebbi népszámlálás. Fontos ez az esemény az egyre bővülő statisztikai igények, a területi információk felértékelődése, a nemzetközi összehasonlíthatóság miatt, de különös jelentőséget kap az ezredforduló környéki időpont és a küszöbön álló Európai Unió csatlakozás miatt is. A népszámlálás előkészítését és lebonyolítását az 1999. évi CVIII. sz. törvény rendeli el, és kormányrendeletek szabályozzák. Ezek pontosan meghatározzák mind a szakmai feladatokért felelős Központi Statisztikai Hivatal, mind az adatvételt szervező helyi önkormányzat teendőit. A válaszadás - néhány kérdés kivételével -, kötelező. Önkéntes az adatszolgáltatás a nemzetiségre, az anyanyelvre, vallásra és a fogyatékosokra vonatkozóan. A kérdőívek - az eddigi gyakorlattól eltérően - nem tartalmaznak neveket, így a felvett adatok később nem kapcsolhatók az összeírt személyhez. Az íveket pedig feldolgozás után megsemmisítik. Mire is számíthatunk kérdésként az adatfelvételek alkalmával? Kérdeznék a személyekről, a lakóhelyről, születési időpontról, az állampolgárságról, a nemről, a családi állapotról, a családban, háztartásban betöltött szerepről, az iskolázottságról, foglalkozásról, nyelvviszereiről, a nemzetiségi hovatartozásról, az anyanyelvről, a vallásról, s egyéb dolgokról. Az összeírást felkészített számlálóbiztosok fogják végezni településünkön is, s kérdezői jogosultságuk igazolására személyre szóló, a személyi igazolvánnyal együtt érvényes, sorszámozott igazolványt kapnak. Munkájukat a helyi önkormányzat és a Központi Statisztikai Hivatal szakemberei folyamatosan ellenőrzik. Fontos tudni, hogy a népszámlálásról szóló 1999. évi CVIII. törvény 3.§ (1) bekezdése szerint az

adatszolgáltatás kötelező. Ha mégis előfordulna, hogy valaki az adatszolgáltatást megtagadja, vagy szándékosan és nyilvánvalóan hamis adatot szolgáltat, a felülvizsgáló jelentése alapján a települési népszámlálási felelős hivatalosan kell hogy beidézzék a megtagadó személyt, és törvényes következményekre való figyelmeztetés után kell felszólítani az adatszolgáltatásra. Ha az összeírandó személy a figyelmeztetés ellenére sem hajlandó együttműködni, illetve megadni a valóságnak megfelelő adatokat, az esetet jelenteni kell a KSH Igazgatóság instruktorának, s emellett meg kell indítani ellene a szabálysértési eljárást. A közeljövőben a népszámlálással kapcsolatosan hasonló tájékoztatást fog kapni hazánkban minden település polgára a Központi Statisztikai Hivatal brosrájában, mivel fontosnak tartják, hogy a népszámlálás minél eredményesebben, a törvényi előírásoknak megfelelően megvalósulhasson 2001. február 1-je és 21-e között.

Vné

Mit vár az új évezredtől?

Megtörtént, hosszas várakozás után átléptünk az új évezred "küszöbén". Hogy más lett-e ezáltal a világ? Nos egyértelműen kijelenthető: nem! Pedig az elmúlt (2000-es) esztendőben többen is megkülönböztetetten várták, valami megfoghatatlanban reménykedve. Sőt, a médiumok bevonásával az államok is több hangsúlyt fektettek a témakörre, mint az indokolt lett volna. Tehát 2000. december 31-re az emberiség megfelelő "hullámhosszon" várakozott, miközben a környezete - az anyagiak függvényében - csillogot-villogot. Aztán elérkezett a végső visszszámítás; már csak 5 másodperc van a kettős évezredből, 4 másodperc, 3 másodperc, 2 másodperc, 1 másodperc. És ránk mosolygott 2001. első másodperce, majd a második, és..., és..., és lényegében nem történt semmi, az égen nem röpködtek a sült galambok, az emberek is ugyanolyanok maradtak, mint eddig voltak. Ez lenne a misztikum, morfondírozhatott el mindenki gondolatban. Azért, ha nem is ilyen méretekben, de azért elvárások fogalmazódhatnak meg a harmadik évezred küszöbén. Például drasztikusan fel kellene számolni a környezeti károsodást, nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a természeti értékek megbecsülésére, és valójában az sem ártana meg senkinek, ha az embert tudása, teljesítménye szerint - nem pedig rokoni, baráti, pártkapcsolati stb.- lenne elismerve, illetve jutalmazva. Az Eleki Krónika szerkesztősége Mit vár az új évezredtől? kérdéssel fordult néhány eleki lakoshoz.

Wittmann Rolf: - Az elmúlt esztendő utolsó időszakában igencsak elfoglalt voltam, ezért elsősorban a munkámra, feladataimra összpontosítottam és nem az ezredfordulóra. Az újévi fogadalmak sem játszanak nálam szerepet, így hát átlagosan készülődtem 2001-re. A kérdéssel kapcsolatban elmondhatom, hogy ez év novemberéig dolgozom a városi önkormányzatnál, azután tovább szeretnék tanulni. Középfokú számítástechnikai továbbképzésben gondolkodom, lévén, hogy ez a szakterület élénken foglalkoztat. Amikor aztán befejeztem tanulmányaimat, természetesen egy biztos munkahelyhez szeretnék jutni. Ami pedig a szórakozást illeti; szeretek utazgatni, ezidáig már eljutottam Romániába, Németországba, de szívesen bejárnám az olasz tájakat is. Remélem, hogy az előttünk álló évek, az anyagiak függvényében, megadják ezt a lehetőséget.

Dán Ferenc: - Lehet, hogy furcsán hangzik, de rám nem volt hatással az ezredforduló misztikuma, de különösképpen az újévi fogadalmak sem ihlettek meg, annak ellenére, hogy szűkebb környezetem vette a lapot. Most így utólag is azt gondolom, hogy helyesen ítélt meg a helyzetet. Ami viszont az új év, évezred kívánalmait illeti: már régóta tervezem egy néhány napos hegyekben történő sátorozást, a romániai hegyekben gondolkodom elsősorban. Aztán, ha ez megvalósul, akkor természetesen magasabbra állítom a mércét, mondjuk szeretnék Tibetbe is eljutni. A hegyi kalandok mellett a már megkezdett tanulmányaimat is szeretném befejezni, egy szegedi felsőfokú intézménynek vagyok a levelező hallgatója, vállalkozói, menedzserképző szakon. Amennyiben rendben mennek a dolgok, akkor a tanulási időszak négy év lesz. Minde mellett az idegen nyelvtudásra is megfelelő hangsúlyt fektetek, németet meg angolt tanulok, de az utóbbira koncentrálok elsősorban. Aztán, a későbbiek folyamán családot szeretnék alapítani. És azt gondolom, nem csak a személyes kívánalmaimat fogalmazom meg azzal, ha azt mondom, hogy olyan gazdasági viszonyokat kell teremteni Magyarországon, hogy az Egyesült Európába történő betagozódásunk után, a jobb megélhetés érdekében ne kelljen elhagynunk szülőhelyünket!

Tapasztó Jánosné: - Én, több társammal egyetemben már tavaly úgy gondoltam, hogy 2000-ben az új

évezredben vagyunk, aztán az emberek között vita alakult ki e tekintetben, most már viszont kétségtelen, hogy 2001-ben valóban a harmadik évezredben léptünk. Hogy ez misztikus-e vagy sem? Én személy szerint nem tartom annak, bár kétségtelen tény, hogy kevés embernek adatik meg az, hogy megérje az ezredfordulót. Az is igaz, hogy egyesek túlzott jelentőséggel ruházták fel, ez véleményem szerint azért van, mert az emberek mindig reménykednek valamiben, sokszor valami megfoghatatlanba kapaszkodnak, aztán a remények vagy valóra válnak vagy nem, a talányra általában az idő adja meg a választ. Hogy mégis milyen elvárásaim vannak az új évezredtől? Nos leszögezhetem, hogy nincsenek nagy vágyaim, de szeretném azt, hogy a munkánk nagyobb anyagi megbecsülést vívjon ki. És tudjunk örülni az apróbb örömöknek is, annak, amit a gyermekeink, a család nyújt, meg annak is amit a lakók adnak.

Nagné Nádor Gabriella: - A költői kérdésre csak egyszerűen szeretnék válaszolni. A ember második otthonát lényegében a munkahely jelenti, és nem mindegy, hogy milyen közegben tölti el idejének meghatározó részét. Én nem panaszkodom, ezért azt szeretném, ha az eddigi értékeket átmentenénk a harmadik évezredre is, az iskolavezetés, kollégák együttműködését, együttérzését, jóindulatát, segítőkészségét. Bevallom, hogy nagyon jól érzem magam közöttük, nem beszélve arról, hogy mindenkitől csak tanulhatok. Ami viszont elkésérít; a tanulók szüleinek egy bizonyos hányada ellenséges hangulatot áraszt. Rossz néven veszik, ha fegyelmezni szeretnék gyermekét, és csak azt az elméletet tartják igaznak, hogy "csak a tanárok a hibásak", a gyerekekkel viszont elfogultak. Szeretném, ha a pedagógusok értékrendje növekedne az új évezredben, valamint azt, hogy a fiatalabb lakótársaink köszönnének, még akkor is, ha csak az utcáról ismerjük egymást. Hiszen ez a gesztus még csak anyagiakat sem követel tőlünk. Több mosolygós embert szeretnék látni magunk körül, hiszen nem a búskomorság fogja megváltoztatni helyzetünket az életben. És végül pedig ne csak a negatívumokat fedezzük fel embertársainkban, hanem a pozitívumokat is. Mert tudvalévő, hogy az elismerés nem csak a gyermekeknek, de a felnőtteknek is szárnyakat ad, és ne fukarkodjunk vele a harmadik évezredben sem. Fogadalmat nem tettem 2001 előtt, de törekedni fogok arra, hogy jó anya, pedagógus és testvér legyek.

Czikota Szilvia: 2001-et is úgy vártam, mint más éveket, nem éreztem azt, hogy misztikum lenné be a bűvös évszámot. És fogadalmat sem tettem az új esztendő előtt, de természetesen célokot fogalmaztam meg erre az évre is, az évezredre vonatkozóan is. A nyolcadik osztály elvégzése után elsősorban olyan középiskolába szeretnék iratkozni, amelynek befejezését követően el tudok helyezkedni, és tisztességes munkáért tisztességes fizetést kapnék. Mert sajnos manapság még azt látni, hogy sokan tisztességtelen módszerekkel szereznek vagyionokat. Az emberek ne legyenek ennyire önzők, mint amilyenek. Egyszer s mindenkorra tudomásul kellene venni: Földünkön többen is élnek. Jó lenne, ha az oktatási intézményekben színvonalas, minőségi oktatás folyna, és a pedagógusok annyit követelnének a tanulóktól, amennyi tananyag optimálisan elsajátítható. Hogy ne csak a komoly dolgokról beszéljek, szeretnék eljutni a tengerre, és nem csak üdülés végett, hanem, hogy megismerjem a tájat, az ott élő emberek kultúráját. Ha már a tájról, természetnél tartunk, én azt gondolom, hogy az eddigieknél lényegesen nagyobb figyelmet kellene szentelni a környezetünkre is.

Emenet Katalin: - Az ezredforduló sem volt külön, mint más évforduló, legalább is személyesen így tapasztaltam meg. Mint ahogy más években sem, így ezúttal sem tettem külön fogadalmat, hiszen úgysem tudnám betartani. Hogy mik az elvárásaim az új évezredtől? Talán én leegyszerűsíténém a dolgot, nekem az országgal szemben vannak elvárásaim, azt szeretném - de úgy gondolom, hogy nem vagyok egyedül -, hogy Magyarország legyen gazdaságilag olyan ország, mint amilyen a szomszédos Ausztria vagy Németország. Ezzel párhuzamosan a természet, környezetünk védelmére is több figyelmet kellene fordítani, mint amilyen folyamatot látunk magunk körül. Szeretném elvégezni a szakközépiskolát, majd pedig gépiróként szövegszerkesztőként munkába állni. Lehet, hogy addigra majd a jól elvégzett munkáért jó fizetést adnak. Az emberi magatartáson is lehetne változtatni, az a véleményem, hogy túl sok az önző ember, akik szinte semmit sem foglalkoznak a másik ember problémájával. Én azt gondolom, hogy nem kellene lenézni a szegény embert, mert az értékmérő nem a gazdasági viszonyon múlik. Remélem, hogy elfogadhatóbb lesz a harmadik évezred, mint amilyen a második volt.

B.N.

Gratulálunk Józsi bácsi...

Nagy megtiszteltetés érte 2001. január 13-án Strifler Józsefet, aki eleki sváb családból származik. A Békés Megyei Németek Szövetségének felterjesztése alapján a budapesti német gálán ő vehette át a németek legnagyobb országos kitüntetését, az "Ehrendadel in Gold" elnevezését. A magas jutalmat Heinek Ottó a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke adta át a k i t ü n t e t e t t n e k . Józsi bácsi megérdemelten kapta meg ezt a magas elismerést, hiszen alapító tagja volt az Eleken megalakult Német Egyesületnek, melynek évekig az elnöke is volt. Az 1994-es német kisebbségi önkormányzati választáson képviselőként indult, és ekkor elnöknek is megválasztották. A következő ciklusban is bekerült - mint képviselő. A németiség területén végzett önzetlen, segítőkész munkáját most megérdemelten jutalmazták a németek legmagasabb országos díjával.

Nádor Mária
N.K.Ö. elnökhelyettese

Német közmeghallgatás

Megalakulása óta először, 2000. december 14-én tartott közmeghallgatást a helyi Német Kisebbségi Önkormányzat. A jelenlévő érdeklődők elsőként Nádor Mária alelnök beszámolóját, majd Klemm István alpolgármester hozzászólását hallgatták meg. Az alelnök részletes tájékoztatójából kiderült, mennyire is sokrétű a kisebbségi önkormányzatok munkája. (Ezen írásunkkal szeretnénk mi is beszámolni az ott elhangzottakról.) Ki kell emelnünk, hogy az idén (2000-ben) is a kisebbségi önkormányzat több sikeres pályázatot nyújtott be. (Pl. ösztöndíjak esetében.) Sikeresnek tekinthető a bálak, világtalálkozó, különböző kiállítások rendezése is. Egy fúvószenekar szervezése most van folyamatban. Jónak tekinthető a Német Egyesület és az önkormányzat kapcsolata is. Erre egy kiváló példa a temetői sírkert nyári felavatása is. A beszámolója végén az alelnök sajnálattal fejezte ki, amiért Reisz György elnök megírta lemondólevelét. Utána Klemm István értékes hozzászólása következett, amiből kiderült, mi a valódi háttere az Eleken felállítandó országos német emlékműnek. Az alpolgármester jelentette be nyilvánosan azt a tényt, hogy 2000. december 10-vel Reisz György kisebbségi elnök lemondott mandátumáról. (A polgármesternek írt levelében egészségügyi állapotára hivatkozott.) Elek város alpolgármestere itt is megköszönte Reisz György ezirányú tevékenységét, és reményét fejezte ki, másképp, de továbbra is számít Gyuri bácsira Elek várososára. Még az is kiderült, hogy az eleki szociális otthon németországi bútorokhoz jutott hozzá. (Az adományok eljuttatásáért az eleki születésű dr. Szabó Pálnak, - aki a Szent László lovagrend lovagja is - jár köszönet.) A hozzászólások legnagyobb része a közeljövőben Eleken felállítandó országos német emlékműhöz kapcsolódott, de kritikaként elhangzott az is, hogy az eleki, tiszántúli németsegről nem nagyon akarnak tudni Budapesten. (Valószínűleg ezért késik az eleki emlékmű is!)

Rapajkó Tibor

Szová tesszük!

Tudjuk mi, hogy nagyobb gondok is vannak az életben, mint amit most szová teszünk! De a kisebb gondok elhallgatása, mellőzése, elbagatellizálása /"majd csak megoldódik magától", meg aztán a "miért pont én teyem szová?" mentalitás/ bizony káros. Egyébként pedig a rendhez /mint tudjuk, mindennek a lelke/ tartozik a kis hibák kijavítása is. Morgolódásomnak nevezetesen egy utca névtáblája az oka mégpedig a Bajcsy-Zsilinszky Endre utcáé. Tudniillik a nevezetes személy így, a fenti módon írta a nevét. Az első házakra még az "átkosban" kitett tábla - ki tudja, milyen megfontolásból, tudatlanságból, netán hanyagságból, esetleg a festékkel való spórolás miatt-e? - csupán ennyit közöl: Bajcsy u. A házakon már több helyen kibővítették az alaposan megkurtított nevet, többnyire szintén helytelenül: Bajcsi Zsilinszky, Bajcsy-Zsilinszki E. u. ... sz, - és ki

tudja még hány változatban láthatjuk.
Tudni kell még, hogy a nevezett személyiség vezetékneve kötőjelesen irandó, mindkét tagja y-ra végződő,
külön-külön nem használható!
Igencsak elcsodálkozna Szent-Györgyi Albert, a magyar Nobel-díjas biokémikusunk is, ha nevét bárhol
"megfelelően" láthatná, pl.: Szent Albert vagy Györgyi Albert /a variációk tárháza esetünkben véges/, s
valószínűleg nem ismerne önmagára.
Felhívánk az illetékesek figyelmét, hogy a kis gond is gond, a kis hiba is hiba. Ha már utcát keresztelünk el
valakiról, nyilvánvalóan bizonyos érdemei voltak, s a nevét illik tudni helyesen leírni! Inkább kisebb
betűkkel /hogy ráférjen a táblára/, de helyesen! Közte- rületen meg különösképpen, mert a gyerek is
olvassa...!

T.R.K.

Az eleki cigányságról

Igazán nem mondhatjuk azt, hogy az Eleki Krónika elkényeztetné híreivel a helyi cigányságot! Gondjaikkal,
problémáikkal azonban még sincsenek egyedül. Tartozunk városunk bármely nációjához, a nap
mindnyájunkat egyformán éget, a hideg, a szél, a fagy valamennyiünknek a csontjáig hatol, és a
munkanélküliség, a létbizonytalanság, az infláció és a vele együtt járó áremelkedések is egyformán sújtanak
bennünket. Ha már csupán ennyi lenne bennünk a "közös", elegendő lenne arra, hogy legalább ne bátsuk,
sokkal inkább segítsük egymást!
Miért van az mégis, hogy egyesek magasabb rendűnek érzik magukat, egy kézlegyintéssel intézik el a
másikat, mondván: "Hát ez/az "csak" egy német, cigány, magyar, román, netán szlovák? /A választ a tisztelt
Olvasóra bízuk./ Az élet, a sors, netán gyakorta szerencsétlen történelmünk úgy hozta, hogy a szegények
között is van legszegényebb, a hátrányos helyzetűek között is találunk halmozottan hátrányos körülmények
között élőket. Törődünk-e ezekkel az emberekkel? S ha igen, akkor csak államilag, intézményes keretek
között lehetséges ez? Az esetek többségében önhibájukon kívül kerültek ezek kritikus helyzetbe az utóbbi
évtizedekben. Segítsünk egymásnak egyénileg is, ha tehetjük! Ha lehet, oly módon, hogy ezzel ne alázzunk
meg senkit, mert akár az elfogadás, akár az adni tudás - művészet! Az ember lelkének művészete. Ugye
képesek vagyunk rá?
A fenti gondolatok az eleki Cigány Kisebbségi Önkormányzat egyik, a székházukban megtartott ülésükön
merültek föl bennem. Mert székházuk, az van. Sok-sok vita, harc, könyörgés, egyeztetés stb. után
megkapták a Lökösházi úti, volt szolgálati lakást erre a célra. Drágos József, a kisebbségi önkormányzat
elnökének elmondása szerint embermagasságú gaz, gyom burjánzott a "kertben", szinte alig lehetett
megközelíteni magát az épületet. A kisebbségi önkormányzat kezdeményezésére, irányításával és
szervezésében azonban hamarosan szorgos kezek nyomán tereprendezésre, gyomtalanításra került sor, majd
az épület valamelyes tatarozása, berendezése, fölszerelése következett. /A másik két - német és román -
székházak esetében a helyzet ugyanez volt - lám-lám, újabb egyezés a különbözőségeken! Volt, ahol
könnyebben, máshol nehezebben valósulhattak meg az álmok: önálló, elfogadható székházat teremteni
önnön kisebbségüknek, ahol rendezvényeket, összejöveteleiket megtarthatják.
Aztán jött a belvíz: 2000-ben csak úgy, minden előzetes bejelentés nélkül, s követelte a magáét! Eleken is
sok-sok lakóházat, közintézményt rongált meg. Kinek az állam, kinek a biztosító, kinek az önkormányzat
lett segítségére, ugyanakkor pályázati pénzekből is történtek helyreállítások. Ahogy elnézem a cigányok
székházát, melyen derékig - vagy magasabban - vizesedés látható, bizony nehezen fogom fel, hogy erre az
épületre hogyan nem futotta egy fillér sem? Bizonyára oka, de legalábbis magyarázata van...
A berendezésük, fölszereltségük is hiányos, mondhatnánk szegényes. De amijük már van, azért már
valamilyen módon megoldozták, tettek érte!
Az eleki cigányok régen is híresek voltak arról, hogy mindenkor igyekeztek dolgozni, tudták, hogy ingyen
aligha kaphatnak bármit is. A velük élő más nemzetiségűekhez alkalmazkodniuk kellett, hiszen tőlük is csak
akkor juthattak javakhoz, ha megoldozták érte. Ez volt az - a munka -, amely által a cigányok
településeinek cigánysága mindig felnézett az eleki cigányokra. Tiszták voltak, házaik ma is károsak,
rendben tartottak, többségükben komfortosak, többeké irigylésre méltóan összkomfortos. Gyermkeiket
iskoláztatják, /tanulmányi és egyéb versenyeken helyezéseket, díjakat nyernek/, legtöbbjüket tovább
tanítatják. Folklorjuk azonban nem mutat helyi sajátosságokat, hajlanak a helyi románság hagyományaihoz,
beszéltek anyanyelvüknek is azt tekintik.

Napjainkban tesznek erőfeszítéseket arra, hogy óvodájukat megtarthassák. Törekvést mutatnak arra, hogy visszatérjenek a cigány gyökereikhez. Ennek bizonyítéka az elmúlt esztendőben elindított, de több cikluson át tartó cigány nyelvtanfolyamuk, a cigány gyermek táncsoport éveken át tartó /jelenleg stagnáló/ működtetése és egyebek terén. Ez évben terveznek egy, a kistérség cigány kisebbségi önkormányzatainak szánt problémamegoldó- kezelő, felzárkóztatásukat segítő tréning megszervezését és lebonyolítását. Segíteni azonban még mindig kell! Jó belátása, lehetősége szerint mindnyájuknak. Hasznát akkor láthatja mindenki, ha az eleki cigányokat állítják példaképül a jövőben is környéken.

T.R.K.

Óvodai látogatás(ok) az éjszakában

Talán kevesen tudják, hogy az elmúlt év decemberében betörték a II. és III. számú óvodákba. A II. számú óvodából eltulajdonított vagyoni érték jelentős, hiszen az intézmény televízióját vitték el és az ott levő összes készpénzt. A III. számú oviból szintén készpénzt tulajdonítottak el, ami a betörők pechjére nem volt nagyobb összeg. Ezenkívül elvittek még egy szemüveget és más apróságokat. Minősíti a betörőket az, hogy előszeretettel eljátszottak az ovisok nyomdakészletével, amikor az egyik szekrény ajtaját összenyomdálták. A rendőrséget persze értesítette az intézményvezető. Szomorú, hogy évente előfordul ilyen látogatás az ovikban. Az óvodák egyre szűkösebb anyagi helyzete nyilvánvaló tény, s abból a kevésből is elvinni, ami még van, vajon kire/kikre vall? Talán a hecc, hogy meg lehet ilyet is tenni? Találgatások, kérdések merülnek fel ilyenkor az emberben. Szomorú, hogy december havában, amikor az emberek többsége a szeretet ünnepére készült, valaki(k) az ajándékvétel "ezen különös" módját választották.

Vné

Színes megmozdulások

Iskolánk tanulói számára az utóbbi időben bőséges programkínálat állt rendelkezésre. A számos, különböző rangfokozatú - intézménybéli, megyei, országos - versenyekre, megmozdulásokra megfelelő reagálás mutatkozott a tanulók részéről - informálta az Eleki Krónikát Zsidó Ferenc, az eleki általános iskola igazgatóhelyettese. Ezek után pedig térjünk a konkrétumokra. Az "Erdők hete" természetismereti -védelmi program keretében a témakörrel kapcsolatos, természetes anyagokból készítették a tanulók alkotásokat. A pályázat legjobb munkáit tette le a "zsűri asztalára": a 2. osztályos Lakatos Sándor és Keller Alexandra, valamint a 4. osztályos Nagy Eszter, Gál Attila és Purecs Nikolett. Az "Életrevaló plussz" országos jellegű megmozduláson egy negyedik és két ötödik osztályos tanulók által alkotott csapat jutott be a megmérettetés második fordulójába. Az "Egészségvédelmi hét" keretében Horváthné Brandt Szilvia az 5. és 6. osztályosok számára az egészséges életmódról, a 7. és 8. osztályos tanulóknak pedig a káros szenvedélyek veszélyeiről tartott előadást. Emellett a témához kapcsolódó versíró- és rajzversenyt tartottak. A legjobb pályamunkákat a 2. osztályos Botás Eszter, a 4. osztályos Gál Karolina, Pluhár Gábor, Ale Éva és Papp Nóra készítette. A rajzverseny legjobbjai voltak: a 2. osztályos Botás Eszter és Emenet Viktória, a 4. osztályos Pluhár Gábor, Gál Attila és Kecskés Andrea, valamint az 5. osztályos Brindás Orsolya és Duma György. Az Egészségvédelmi hetet felvilágosító előadások, videovetítések tették teljessé, záróakkordként pedig ételbemutatót tartottak. Az ötödik megmérettetés komoly rangot vívott ki magának az intézményben, ezt jelzi a számos benevezés és a minőségi játszmák. A legutóbbi kezdeményezésen a legjobbaknak bizonyultak: ötödik és hatodik osztályosoknál 1. Ottlákán Tamás, 2. Bágy Richárd, 3. Czinánó Ilona, a hetedik és nyolcadik osztályosoknál pedig 1. Balogh Brigitta, 2. Gánese Brigitta, 3. Kimpán János. A Varga Tamás matematikaverseny helyezettei: hetedik osztály, 1. Hotya Mihály, 2. Radnóti Janka és Varga Zsolt, 3. Veres József. Nyolcadik osztály: 1. Tóth Csaba, 2. Kovács Géza, 3. Szakács István és Czinkota Szilvia. Az Arany János helyesírási verseny igen élénk érdeklődést váltott ki a tanulók körében, a felső osztályosok tagozataiban a következő "dobogós" helyezések alakultak ki: ötödik osztály; 1. Ramasz Beáta, 2. Brindás Orsolya, 3. Hoffmann György; hatodik osztály: 1. Tóth Tamás, Turóczy Tünde és Nagy Aletta, 3. Gulyás Andrea, Rocskár Vivien

és Buksa Sándor; hetedik osztály: 1. Tokai Gyöngyvér és Kustján Mária, 2. Lukács Viktor, 3. Bogár Szabó Krisztián, Radnóti Janka és Veres József; nyolcadik osztály: 1. Czinkota Szilvia és Kovács Géza, 2. Tóbiás Sándor és Gál Zsolt, 3. Emenet Katalin és Szakács István. A helyesírási verseny országos megmozdulásán két tanuló képviselte az eleki oktatási intézmény színeit, Tóth Tamás a 12., míg Tokai Gyöngyvér a 8. lett. A "Középiskolás leszek" magyar nyelv tanulmányi versenyén, amelyet Battonyán tartottak meg, Czinkota Szilvia bejutott a megyei döntőbe, ahol az előkelő harmadik helyet szerezte meg. A komoly szellemi energiát felemésztő tanulmányi versenyek mellett természetesen könnyedebb hangvételű megmozdulások is voltak az iskolában. A Márton napi felvonulás nagyszámú részvétel mellett bonyolódott le, csakúgy mint a Mikulás ünnepség, amelynek keretében vetélkedőre, különböző játékokra került sor, és természetesen nem maradt el a jó hangulatú táncmulatság sem. Az évezred utolsó tanítási, de fogalmazhatnánk megjelenési napján az alsó osztályos tanulók játszóházban mulatták az időt, közben ajándék- és dísz tárgyakat készítettek. A felsősök pedig nemzetiségi napot tartottak, megfelelő ételek készítésével, közben videofilmet tekintettek meg, ünnepi díszeket készítettek és vetélkedtek.

B.N.

Kezdődik a farsang!

Az eleki farsangolás 2001. január 20-án a cigány bállal vette kezdetét Elek nemzetiségi bálainak e g y i k e k é n t . A rendezvényre meghívást kaptak - az eleki cigánylakosokon kívül - Hevesi József, a megyei Nemzetiségi Bizottság elnöke, dr. Pap István, a Békés megyei Művelődési Központ igazgatója, Ásós Tibor, Békés Város Cigány Kisebbségi Önkormányzatának elnöke, Horváth Béla, Sarkad Város Cigány Kisebbségi Önkormányzatának elnöke, Klemm István, Elek Város alpolgármestere, Varga Ferenc, Elek Város jegyzője, ifj. Dógi János, Gyomaendrőd Város Cigány Kisebbségi Önkormányzatának elnöke, és természetesen Elek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete. Drágos József, a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke a rendező szerv nevében köszöntötte mindazokat, akik jelenlétükkel megtisztelték a rendezvényt. Mindenkinek örömeére szolgált Pirooska Elemér, eleki általános iskolás tanuló által elmondott Szabó Lőrinc "Lóci óriás lesz" című verse. A legényke okosan, értelmesen, szépen adta elő az egyébként igen nehéz verset, melyet a közönség elismerő tapssal jutalmazott. A programot igazán színessé tette a Bágy Györgyné és Bágy György által előadott nótacsokor, valójában szép dalaikkal meg is alapozták a bál hangulatát. Igazi báli zenét két zenekar is szolgáltatott, az elekiek által már jól ismert és kedvelt "Aqualine", valamint a sarkadi "Pietra" zenekar. A két együttes egymást váltva muzsikált, így szinte szusszanásnyi idejük sem volt a vidám bálozóknak pihenésre, - hála Istennek! Mert ha bálba megy az ember, akkor igazából táncolni akar, s most a két zenekar jóvoltából mindenki kedvére mulathatott, táncolhatott, jól érezhette magát. A kezdetben nehezen gyülekező közönség száma azonban hamarosan gyarapodott, végül is teltházast rendezvényt tudhat magáénak a rendező szerv, az eleki Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A cigány bált hamarosan követi a méltán jóhírű batyus román, majd pedig a batyus sváb bál, és valamikor márciusban a magyar bál. Bízást reméljük, hogy Elek Város lakóinak örömeire!

T.R.K.

Szenzációs hír a genetika területéről

2000. június 20-án a Fehér Házban Bill Clinton az Egyesült Államok elnöke és a brit miniszterelnök; Tony Blair szenzációs hírt közöltek az emberiséggel, amikor bejelentették, hogy a genetikusok és az informatikusok elkészítették az ember első "géntérképét". Jelképesen szólva, megfejtették az "élet r e c e p t j é t" ! Szakszerűen fogalmazva: a Humán Genom Program (HGP) első célkitűzése, első jelszava és ígérete teljesített, azaz az örökítőanyag alapvető felépítését felfedezték, feltérképezték. Az igazsághoz persze hozzátartozik, hogy a feladatnak "csak" a 90 %-át oldották meg, de a hátralévő

munkával gyorsan végezni fognak, ígérték a tudósok. Az örökítőanyag (DNS = dezoxiribonukleinsav) bázissorrendjének intenzív kutatása már 1989-ben elkezdődött, amerikai, brit, japán, kínai, német és francia egyetemeken és kutatólaboratóriumokban. A kutatás anyagi háttérét a világ legnagyobb kutatóintézete (Nemzeti Egészségügyi Intézet - USA) és magánemberek finanszírozzák. A probléma megoldásának eredeti kitűzött időpontja 2005. volt. Hat országban, 16 nagy kutatólaboratóriumban több, mint 1100 genetikus és informatikus dolgozott a problémán. Hogy ez öt évvel hamarabb oldódott meg a kitűzött időpontnál, a tudósok ezt több tényező szerencsés - de nem véletlen - egybeesésével magyarázzák. Ezek a következők. A biológiai jellegű kutatások történetében először alkalmaztak számítástechnikai eszközöket és automatikusan működő műszereket. Gyorsította a munkát, hogy az egyes intézetekben elért eredményeket egymás között rendszeresen kicserélték. Végül egy idevágó megállapodás az Egyesült Államok és az Európai Unió között, mely szerint a bázissorrend megállapítása terén elért eredmény nem szabadalmazható, azaz mindenkié, az emberiségé! "Csak" ennyi a hír, melyet a tudósok az emberi megismerés hatalmas mérföldkövének tartanak, egy kis megjegyzéssel. Ebben az esetben az elért eredmény egy nagyon fontos dolognak nem a befejeződését, hanem éppen ellenkezőleg, a kezdetét jelenti! Miről van szó? Mit fedeztek fel ami nem eredmény egy 10 éve tartó kutatásnak? - vetődik fel bennünk jogosan az érdeklődő kérdés. Egy genetikus (a tulajdonságok öröklésével foglalkozó szakember) a tudományában használatos szakkifejezésekkel e szenzációs hír lényegét kollégájának gyorsan el tudná magyarázni. De sem e sorok írója, sem a kedves olvasója nem vagyunk képzett genetikusok. De mi is rendelkezünk egy fontos tulajdonsággal, a kíváncsiság képességével! Az emberi eszmélés egyik ismérve annak a felismerése, hogy észrevette: az utód hasonlít a szülőre. Ez igaz a növényre, állatra, de magára a témát kutató emberre is. A magyar embernek erre a tapasztalatra van egy idevágó mondata. Látván gyermekét vagy unokáját mondja: "kiköpött anyja, kiköpött apja". Azaz nagyon hasonlít valamelyik szülőjére, esetleg mindkettőre. "A szemé olyan, mint az anyjéé, a füle állása tiszta apja" szöveg észrevételezni. Később még értelmi képességeire, magatartására is teszünk hasonló megállapításokat, hamiskás mosollyal kísérvé. A szem színe, a haj göndörödése, simasága, a vércsoportunk, a szintévesztés, különböző rendellenességek a szervezetünkben stb., a genetika nyelvén tulajdonságok, melyet a szülőktől örököltünk. De hogyan? Hol vannak a tulajdonságok elrejtve? Hogyan kerülnek ezek a szülőkből az utódba? Nem könnyű kérdések. A szenzációs hír mögött is ezen kérdésekre keresték a választ a tudósok. Hogy hol vannak a tulajdonságok hordozói? A tudósok válasza: az élő sejtben, amelyből az emberben kb. száztrillió (milliószor millió) darab van! Ahhoz azonban, hogy egy új élőlény - emberke - születhessen, aki hasonlít is, meg különbözik is szüleitől, ebből a nagyszámú sejtmögből csak kettő darabra van szükség. Mégpedig a petesejtre, melyet a női szervezet képez és hordozza, illetve a hímivarsejtre, melyet a férfi szervezet hordozza. Ezt már a "Gyerekszáj" 6 éves szereplői is tudják, hiszen láttuk, hallottuk őket a t e l e v í z i ó b a n . Az anyai tulajdonságok tehát a petesejtben, az apára jellemző tulajdonságok pedig a hímivarsejtben vannak. A sejt azonban nagyon bonyolult egysége az élőnek. Elektronmikroszkóppal benne tíznél is több részecske látható. Közülük a sejtmagban kell kutatnunk, hogy a problémánkra feleletet kapjunk. A sejtmagban a tudósok valóban megtalálták az örökítőanyagot, amely a DNS nevű bonyolult felépítésű szerves vegyülettel azonosítható. Amikor erre fény derült, a biokémikusok világszerte azon versenyeztek, hogy ki fejtje meg leghamarabb e fontos anyag szerkezetét, felépítését. Ez 1953-ban Watson és Crick tudósoknak sikerült először. Munkásságukért később Nobel-díjat kaptak. Kimutatták, bizonyították, hogy ez az örökítőanyag cukor (Cu) és foszfor (F) molekulák sorozatából áll, melyek párhuzamosan futó kettős fonalba rendeződnek és felcsavarodnak kettős spirállá! (Ezt a szerkezetet a rajz jól szemlélteti.) A két spirálisan futó fonalat bázispárok kötik össze. A=T (adenin = timin), C & G (citozin & guanin). Japán kutatási eredmény, hogy a kettős spirál az embernél 2 méter hosszú és rajta a bázispárok száma 3 milliárd darab! A szenzációs hír ezen bázispárok egymásutániságára, sorrendjére, szaknyelven szekvenciájára vonatkozik. Az előzőekben példaként emlegetett tulajdonságokat ezek a bázispárok jelölik, melyek a 2 méter hosszú kettős spirálon rövidebb-hosszabb szakaszokba rendeződnek. A tudósok ezeket a szakaszokat nevezik géneknek. Az embernél ezek száma kb. 50-80 ezer, melyekből eddig kb. 8 ezer szakaszt ismer a tudósvilág! Újra ismételem, hogy a szenzációs értékű bejelentés ezeknek a bázispároknak képletesen szólva a genetikai

ABC-jének a megfejtésére vonatkozik. Ezzel a világraszóló felfedezéssel a humán genetikai forradalom a második szakaszába lépett. Mi történik ezután? Mi a haszna mindebből az emberiségnek? Röviden válaszolva - beláthatatlan. Az szinte bizonyosra vehető, hogy vitákat, sőt ellenkezést fog gerjeszteni a szakemberek körében, amikor ezeket az eredményeket a gyakorlatban is alkalmazni kívánják. (Emlékeztetni szeretnék az első szív műtétekre.) Már is egy új tudomány van kialakulóban: a funkcionális genomika. Ez a szaktudomány feladatául tűzte ki az egészséges ember normális genetikai funkcióinak megismerését, majd a betegek genetikai eredetű rendellenes- ségeinek kutatását és gyógyítását is. Ezek a kutatások a jól felkészült szakembereken kívül korszerűen felszerelt laboratóriumokat és dollár- milliárdokat kívánnak! Már is beláthatatlan és ellenőrizhetetlen kimenetelű verseny kezdő- dött az egyes kutatóközpontok között. A gének szerkezetének feltárására és szabadalmaz- tatására óriási erőket vonnak össze! Ezen a ponton még jogi kérdések is felmerülnek majd! Az eddigi eredmények láttán jóslható, hogy az orvoslás (diagnosztika.terápia) és a gyógyszergyártás tudományában teljesen új eljárások lesznek mindennapivá. Általános gyógyítási mód lesz a génszűrés, azaz a betegségeket okozó káros gének eltávolítása a kettős spirálból. Ezzel a módszerrel az örökletes hibákat már gén szinten tudják majd javítani. Innentől nem hipotézis többé az egyénre szabott megelőzés és gyógyítás, hiszen genetikai tesztek észlelnek a betegségek gyógyítására. Nem illúzió többé, hogy elkészíthető bárkinek a géntérképe. Egyelőre csak akkor, ha mindezekhez nagyon sok pénzünk lesz! Azt is el tudom képzelni, hogy nem magyar em- bernek lesz először géntérképe. Ahogyan ismerem "magunkat", a magyar beteg számára a fent említettek kb. 50 év múlva lesznek elérhető álmok! Befejezésül: ez a szenzációs, világraszóló eredmény nagy kihívás elsősorban a tudósok számára. Mindez bizonyítja, hogy az ember okos, de mi mindannyian azt is tudjuk, hogy telhetetlen is! Jó lenne, ha ez a szenzációs eredmény az ember életének csak a jobbítására fordítódna. Ez a felfedezés most több, mint az atomban rejlő energia felszabadítása volt. A tudósok és a mindennapok embere tegyen meg mindent, hogy ne legyen a földön genetikai Hiroshima!!!

Busa László
nyug. gimn. tanár

Elekai Gazda Sarok - Ökológiai természet Zámbó András szaktanácsadó mezőgazdasági rovata

A biológiai alapú természet 80-as évek végén Nyugat Európában kezdett elterjedni, ugyanis az emberek a természetes úton előállított élelmiszerek fogyasztását részesítették előnyben. A biológiai gazdálkodást nevezhetjük ökológiai gazdálkodásnak is, melynek elsőrendű célja az aktív környezet és egészségvédelem. Középpontban az ember és a környezet áll. A mozgalom már az 1920-as években bontogatni kezdi szárnyait, komolyabb figyelem azonban csak a 60-as években irányul a Római Klub jóvoltából a természeti erőforrások kiaknázására. Az egyre katasztrofálisabb környezetszennyezéssel és a kiút kereséssel a Fenntartható Fejlődés Eizméjével egyre nagyobb tömegek ismerkednek. A káros környezeti hatások következményeként egyre gyakoribbak lesznek a daganatos megbetegedések. A csontritkulás népbetegséggé válik, okai nagyrészt a környezetszennyezés számlájára írhatók. A talajok elsavanyodásával a kalcium és a magnézium a növények számára felvehetetlenné válik. A növényi és az állati termékeken keresztül egyre kevesebb fontos tápelem jut az ember szervezetébe, súlyos egészségkárosodást idézve elő. Az ökológiai gazdálkodás másik fontos célja a vidék munkaerő-megtartó képességének fenntartása, illetve növelése, másrészt tudatformálás, mely életforma változással is együtt járhat. Európában jelenleg mintegy 1.5 millió hektáron folyik biológiai természet, Ausztriában az elmúlt 5 év alatt a termőfelület megsokszorozódott, ma mintegy 350 000 ha. Az Európai Unióban csak ez a gazdálkodási forma jelenthet kibúvót a szigorú, a gazdálkodás minden területét szabályozó kvótarendszer alól. Ma már ez a természetési mód is összehangolt és szabályozott. Magyarország 1987 óta tagja az IFOAM - a Biogazdálkodók Nemzetközi Világszövetségének. A világszervezet az Európai Unió kívüli országok közül csak 5 államot vett tagjai sorába. A Biokultúra Egyesület okmányait és igazolásait az egész világon e l f o g a j e l d j á k . Valójában mit is jelent a biotermesztés? Alapja az élő és a megfelelő tápanyagtartalmú talaj, mindig annyi szerves anyagot, makro és mikroelemet kell a talajba visszajuttatni, amennyit a növénytermesztéssel kivettünk. Csak a humuszban gazdag, de

egyensúlyban levő tápanyagtartalommal rendelkező, élő, egészséges talaj tudja biztosítani, hogy a növényzet, s rajta keresztül az állat, majd az élelmiszerlánc utolsó tagja, az ember is egészséges legyen. Írott és íratlan szabály, hogy a biogazda nem használ szintetikus úton előállított növényvédőszert és m ű t r á g y á t .

A szerves trágyára is szigorú előírások vonatkoznak, csak abban az esetben lehet talajjavítási és tápanyag-utánpótlási célból használni ha a trágya igazolhatóan nem tartalmazza az ökológiai gazdálkodásban tiltott szerek maradványait. Előírások vonatkoznak a vetésforgóra is. Két egymást követő évben ugyanazt a növényt ugyanarra a területre nem szabad vetni. A nitrogénfogyasztó és nitrogényűjtő növények váltásához a vetésforgóba 15-20% pillangós növényt feltétlenül be kell iktatni. Hasznos lehet a váltógyepek szerepeltetése is. Azonos betegségekre és kártevőkre érzékeny növényeket egymás utáni évben ne termesszünk. Minden lehetséges eszközzel törekedni kell a víz és a szél okozta erózió csökkentésére. Békés megyében nagyon sok termelő felismerte, hogy valójában mekkora is a biológiai gazdálkodásnak a jelentősége. A megye gyenge termőképességű területein beindult a bio-gyógynövény, a jobb termőképességű talajokon pedig a biogabona termesztés. Több gazdálkodó már a háziállatokat is ezzel a módszerrel tenyészt. A tej, a sajt és a tojás is bio-élelmiszerként kerül a nagyvárosok piacára. Békéscsabán és Gyulán a közelmúltban megnyíltak az első olyan élelmiszerboltok, ahol biotermékeket á r u s í t a n a k .

A különféle támogatási rendszerek kiemelten kezelik a környezetet kímélő termesztési eljárásokat. Az FVM évek óta átállási időre szóló területalapú támogatást biztosít a bejelentkezett gazdáknak. A SAPARD pedig a kiemelten támogatandók közé sorolta az ökológiai szemléletű gazdálkodást. A kereslet növekedése a gazdálkodók nagy tömegeit fogja az ökológiai gazdálkodásra kényszeríteni, miáltal a környezeti ártalmak nagy mértékben csökkenni fognak. Az eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskola a következő tanévtől beindítja a nappali tagozatos biogazda képzést. A képzés az országban újszerűnek számít, hiszen nappali tagozatos képzésben egyetlen középiskola sem vállalta fel ezt a szemléletet és gyakorlatot. A képzés érettségizetteknek kerül meghirdetésre, akik a másfél éves tanulmányi idő alatt a szakmai tárgyak egy részét német nyelven sajátítják el, továbbá a szakmai gyakorlatot részben Németországban töltik.

Felhívás: a Gyula és Környéke Biogazda Kör létre szeretné hozni eleki helyi csoportját. A csoportba mindazok jelentkezését várjuk, akiket az ökológiai szemléletű gazdálkodás érdekel. Jelentkezni személyesen vagy tele- fonon az iskola titkárságán lehet.

Anyakönyvi események 2000. december hónapban

Születés: Juhos Dominika, Lajos Patrick, Horváth Alíz, Barthalos Dávid, Kovács Gergely.
Házasságkötés: Nem történt.
Haláleset: Mezei János, Váradi-Wittmann Boldizsár, Lőrincz Dávid, Muszka István János.

Megszállásaink

2000-2001-ben ünnepeljük a magyar állam fennállásának ezredik évfordulóját (millenniumát). Van mire büszkélkednünk, de nem szabad elfeledkeznünk néhány tragikus eseményről sem! Gondoljunk csak pl. azokra a nehéz időszakokra is, mikor Magyarországot (vagy egy részét) idegen hatalmak tartották megszállva: (1241-42-ben a tatárok, 1541-1718-ban a törökök, 1919-1920-ban a románok, 1944-45-ben a nácik, 1944-91-ben az oroszok). Ezek történelmi hátterei közismertek... Szűkebb hazánk, Elek megszállásairól nagyon kevés írásos dokumentum maradt fenn, ez is főleg a XX. századból. Az eleki római katolikus plébánia Historia Domusai őrizték meg az ilyen jellegű feljegyzéseket, amelyeket főleg dr. Csepregi Imrének (1913-31) és Reibel Mihálynak (1931-39) köszönhetünk. Nézzünk néhány fontos tény! Elekre 1919. április 25-én vonultak be a román járőrök. A parancsnokot Dimitrescunak, a segédtszjtjét pedig Anastasiunak hívták, akiről azt is feljegyezték, hogy tudott németül. Április 26-án 10 órakor kezdett elvonulni a megszálló katonaság, csak 5-6 román csendőr maradt hátra. Május 2-án leszerelték minden magyar és német nyelvű táblát. Május 16-án elrendelték, hogy minden

középületre ki kell tüzni a román zászlót. Május 21-én az eleki képviselő-testületben bejelentették, hogy Elek Romániához tartozik. Május 24-én a román királyi pár érkezett Békéscsabára, Elek 15 kocsival képviseltette magát. Június 10-én a magyar tanárok nem tették le a román esküt, a román csendőrség kutatni kezdte a bolsevikok után. November 24-én a csendőrség letartóztatta Hajdú volt főbíró és Péczely volt jegyzőt. December 2-án, kedden délben visszavonuló román katonák érkeztek Elekre. December 6-án a román gyalogság átvonult Eleken. 1920. március 29-én Ottlakáról, Siklóról, Nagypéldből (ma Románia) nagy tömeg román jött, hogy Elek és Kétegyháza Romániához kerüljön. Szerencsére nem így történt. Láttuk, hogy az akkori eleki lakosság nagy része hősiesen ellenállt, jó hazafiként viselkedett, az alig egyéves román megszállás alatt. Igaz, egy év nem olyan sok idő, ennyi idő alatt nem lehet megtörni teljesen a lakosságot. A mindenképpen igazságtalannak tekinthető trianoni békediktátum, mellyel főképpen az akkori Németországot és szövetségeseit akarták meggyengíteni, nem sok jót hozott. Az 1919-20-ban Versailles-ban létrehozott úgynevezett utódállamok mára széthullottak (Csehszlovákia, Jugoszlávia, de nem létezik Nagy-Románia sem)! Az újabb megszállásra 1944 őszéig kellett "várniuk" az elekieknek. (Elek 1944 őszén vált hadszíntérre.) 1944. augusztus 21-én először bombázták lakóhelyünket (30 bombát dobta le kocsikra, tanyákra). Augusztus 22-én német felségjelű gép bombázta Eleket. Szeptember 24-én délután 4 órakor minden harc nélkül (Historia Domus szerint) bevonultak az oroszok. Egy orosz tiszt a plébániára is bement. Itt a feljegyzések szerint ennyit mondott: "Szoldát, magyarszki és pum pum." Szeptember 25-én Elek körül magyar védelmi vonal húzódott, szeptember 26-án pedig magyar tankok érkeztek. Szeptember 27-én Schulzot, a helyi Bund (Volksbund) vezetőjét megölték. Október 5-én a front "továbbment". Október 26-án pedig megkezdődött a KMP szervezése Eleken. Október 30-án katonai parancsnokság érkezett, december 27-29-én népszámlálást tartottak (a feljegyzések szerint sokan vallották magukat magyarnak). 1945. január 11-én 12 óra 15 perckor valószínűleg 1458 eleki német indult kényszermunkára a Szovjetunióba. (1945. január 31-én pedig az elekiek már meg is érkeztek Krivoj-Rogba.) A konszolidáció csak 1945 áprilisában indult meg.

A leírt tényekből egyértelműen azt állapíthatjuk meg, hogy az elekiek számára legnehezebb időszak volt (a török megszállás után) az 1944-től kezdődő korszak, mert ahogy a török időkben eltűnt a magyar népesség, úgy a II. világháború után nem sokkal pedig a helyi németiség nagy részét őrölte el a győztesek nagyhatalmi akarata. Az úgynevezett helyben maradtak sem jártak sokkal jobban, mert egy teljesen embertelen rendszert erőltettek rájuk, és "élvezhették" annak minden előnyét és hátrányát több mint 40 évig. ("Megreformálva" egészen 1989-ig.)

Nagyon érdekes, hogy az Elekre érkező szovjet csapatok után azonnal megkezdődött a kommunista párt szervezése. Az 1945-ös országgyűlési választások során a kommunisták 1465 szavazatot kaptak, a kispapok pedig 1271-t. (Itt túlságosan is jól szerepeltek a kommunisták, de az akkori tragikus események miatt ez érthető is.) A Historia Domus szerint főképpen a szegények szavaztak rájuk. ("Nem az eszme győzött, többet ígértek" - már akkor is!) Úgy hisszük, reméljük az elekieknek (sem) soha többet nem kell hasonló megalázó helyzetekben élniük. Várjuk a XXI. századot!

Rapajkó Tibor

Ökumenikus imahét

A hagyományoknak megfelelően a református egyházközség gyülekezeti házában tartjuk meg az ökumenikus imahétet. Az időpontban változás történt, a szokásos harmadik hét helyett ezúttal január 22-27-e között délután 4 órától rendezzük meg a közös imádságokat, amelyet az egyház és az emberiség közös gondjainak orvoslására szánunk - tájékoztatta lapunkat dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra, az eleki Református Egyházközség lelkésze. Az imahétben ígét hirdet Hegedűs István, gyulavári református lelkész, Jakab Béla, gyulai evangélikus lelkész, Lengyel Antal, eleki római katolikus plébános, Szlovák Tibor, gyulai baptista lelkész és Tóth Márta, a gyulai kórház református lelkésze. Az ökumenikus imahét központi gondolata: Jézus magához hívja az embereket "Higgyetek Istenben, higgyetek énbennem, az én atyám házában sok lakóhely van". /Jn 14:1-2/, "Én vagyok az út, az igazság és

az élet". /Jn 14:6/. Január 28-án délelőtt 10 órakor Tóth Márta, a gyulai kórház református lelkésze hirdeti az ígét, az úrvacsorát pedig közösen dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra, eleki református lelkésszel osztják.

B.N.

Belvízkárok felszámolása

Az 1999-es téli, 2000-es tavaszi belvíz komoly károkat okozott a városban, amelynek felszámolása még jelenleg is folyamatban van - tudatta az Eleki Krónikával Molnár Zoltán Imre, a városi önkormányzat I. fokú építési hatósági ügyintézője. Családi ingatlanok tulajdonosai közül 281 fő kapott támogatást, ennek pénzügyi kerete 85 millió 10 ezer forint volt. Az önkormányzat intézményeire - általános iskola, a mezőgazdasági szakiskola két épülete, az 1-es számú óvoda, az öregek napközi otthona, a szociális otthon két épülete, az orvosi rendelő, a városi könyvtár - pedig 66,8 millió forintos támogatást biztosított a központi költségvetés, amelyből 40 millió 80 ezer forint érkezett meg az önkormányzathoz, a többi a közhasznú foglalkoztatás programjaként valósult meg. Három és fél hónapon keresztül több mint ötven főt foglalkoztatott az önkormányzat a felújítási munkálatokban. E program áthúzódott erre az évre is, az idősök napközi otthonánál újjáépítést végeznek, a mezőgazdasági szakiskolában pedig a konyha étkezőrészlegének helyreállítása következhet, amelyet a folyamatos üzemeltetés miatt csak a nyári szünetben lehet elvégezni.

- b -

Sítáboroznak

A tizedik egymást követő évben szervezzük meg intézményünk tanulói, volt tanulói és a a szülők körében igen népszerű sítábort, január 20-27-e között. 40 fő vesz részt a programon - mondta lapunknak Hoffmann Ferenc, az eleki általános iskola DSE-szakosztály elnöke. Az eleki síkedvelők - kezdők, haladók - ezúttal is Szlovákia északi részén, az Alacsony Tátra és a Tátra hegység között elterülő Rózsa hegyet keresik fel. A sielés mellett természetesen megtekintik a környék nevezetességeit, így Árva várát és a cseppkőbarlangot.

- b -

Folytatódtak a küzdelmek

Három hét szünet után tovább folytatódtak a küzdelmek az eleki téli teremlabdarugó bajnokságban azzal, hogy az ünnepek előtt két fordulót bonyolítottak le. Az eddigi tapasztalatok alapján egyértelműen leszögezhető: a 4+1-es játérendszerrel - egy kapus és négy mezőnyjátékos - élvezetesebbek, "átláthatóbbak" lettek a mérkőzések, amelyek lényegében a nézők örülhetnek a legjobban, hiszen átlagosan több gólból gyönyörködhetnek. Az eddig lejátszott öt fordulót követően viszonylagos tumultus tapasztalható a táblázat felsőházában, a végelszámolásnál azonban, mint mindig is, a valós erőviszonyok döntenek, magyarul: csupán lelkesedéssel, megfelelő tudás nélkül mérkőzést igen, de bajnokságot semmiképpen nem lehet megnyerni. Mindez természetesen csak másodlagos szempont, mert az első az, hogy a részvétel a fontos és nem a győzelem. Most pedig nézzük az eddig lejátszott mérkőzések fontosabb mozzanatait, eseményeit.

III. forduló
Művház-Fekete Vonat 8-2, góllövők: Illyés Zs., Lázok J. (3), Lénárt Zs. (3), Rostás R., illetve Rádai A. (2).
Kígyó Söröző-DSE 2-1, góllövők: László J., Grósz A., illetve Ferenczi A. Vikingek-Bigi Boy 4-4,
góllövők: Hotya P. (3), Mócz Z., illetve Mózer Z., Krizsán Cs. (2), Popucza M. Bigi Boy Söröző-Váljel
München 3-3, góllövők: Gál A., dr. Nagy G., Gyebrovszki F., illetve Bálint Gy. (2), és egy öngól.
Outline-Másnaposak 8-3, góllövők: Márk R. (2), ifj. Sánta F., Szénási Gy., Kovács K. (4), illetve Gémes A.,
Turóczy A., Nagy I.
IV. forduló

Másnaposak-Váljel München 1-12, góllövők: Turóczy A., illetve Tóth A. (6), Séllei Gy., Elekes S., Gálea G. (2), Nagy F., Resetár Z. Fekete Vonat-Bigi Boy 1-5, góllövők: Rádai A., illetve Krisán Cs (2), Botás A., Mózer Z., és egy öngól. Művház-Kígyó Söröző 5-1, góllövők: Lénárt Zs. (2), Guti L. (2), Rostár R., illetve Onodi J. DSE-Outline 3-3, góllövők: Dávid R., Veder Gy.(2), illetve Kovács K., Kamarás M., Sánta F. Vikingek-Bigi Boy Söröző 0-7, góllövők: Sarkadi A., (2), Gyebrovski F. (2), Botás Gy., Liszakai J., Gál A.

V. forduló

Fekete Vonat-DSE 0-7, góllövők: Pél I., Bernát N., Veder Gy. (2), Fodor Cs., Ferenczi A. (2). Bigi Boy Söröző-Másnaposak 9-2, góllövők: Gál A. (4), dr. Nagy G. (3), Popucz Gy, Sarkadi A., illetve Turóczy A., Sípos A. Kígyó Söröző-Váljel München 1-3, góllövők: Donnert Cs., illetve Tóth A. (2), Bálint Gy. Vikingek-Outline 0-11, góllövők: Kamarás M. (3), Sánta F. (2), Márk R. (2), Kovács K. (3), Csonka I. Művház-Bigi Boy 1-1, góllövők: Lénárt Zs., illetve Mózer Z.

A	táblázat	jelenlegi állása:
1.	Váljel München 5, 4, 1, 0, 36-6,	13
2.	Bigi Boy Söröző 5, 4, 1, 0, 28-10,	13
3.	Outline 5, 3, 1, 1, 30-12,	10
4.	Művház 5, 3, 1, 1, 25-10,	10
5.	DSE 5, 3, 1, 1, 22-9,	10
6.	Kígyó Söröző 5, 2, 0, 3, 13-17,	6
7.	Bigi Boy 5, 1, 2, 2, 10-23,	5
8.	Másnaposak 5, 1, 0, 4, 14-39,	3
9.	Vikingek 5, 0, 1, 4, 9-37,	3
10.	Fekete Vonat 5, 0, 0, 5, 7-31,	0

A góllövőlista felső háza eképpen fest: 11 gólos Kovács Krisztián (Outline), 10 gólos Lénárt Zsolt (Művház), 9 gólos Bálint György (Váljel München), és Tóth Attila (Váljel München), 8 gólos Sarkadi András (Bigi Boy Söröző).

B.N.

Zarándokutak

A római katolikus egyházközség statisztikai adatainak tanúbizonysága szerint az elmúlt esztendőben harminc gyermeket kereszteltek meg, három esküvőt tartottak, tizenhárman voltak elsőáldozók és huszonnégy elhunytat temettek.

Az egyházközség keretein belül tevékenykedő Karitás szervezet munkájáról Strifler Ádámné vezető egyebek mellett elmondta, hogy 2000-ben is fő célként tekintették az egyedül élők, a szegények, az elhagyatottak és a betegek megsegítését, a lélek gondozását. Minden hétfőn a plébánián ügyeletet tartanak, ahol a rászorulóknak ruhát, cipőt adományoznak. A karitatív program mellett kisebb-nagyobb csoportokkal zarándokutakon vettek részt. Többek között eljutottak Esztergomba, Gyulára, Békéscsabára, Budapestre, Mezőhegyesre, Máriabesenyő-Mátraverebélyre, valamint a romániai Mária-Radnára és a lengyelországi Chstochvára is.

B.N.

MÚLIK
EGY SZÜLETÉS NAPRA (1935)

AZ

IDŐ...

Vigasztalan
jönnek
ügy
elküldeném,
k é r d e z

fekete
az
ha
g e t n é

csendben
évek,
taszítanám,
megértenék,
m ,

hogy	miért	jönnek	ilyen	gyorsan?						
mert	el	akarnak	venni	Téged.						
Vigasztalan,		nagy	könnyes	csendben,						
rágják		a		Házat						
éhes				évek.						
M	e	g	v	é	d	e	n	é	m	!
a		piros		szívem,		a		fehér		lelkem
én				kiszögezném		a				kapujára,
m	i	n	d	h	i	á	b		a	!
testet		tépnek		és		vágyat				törnek
az		évek,		mert	oly	gyorsan				jönnek,
és		el		akarnak		venni				Téged.
Bús,				észrevétlen						gyorsasággal
jönnek				az						évek...
és		-				rombolódnak				építések.
De				diadalmas						áhítattal
él		és		áll		a		tiszta		Lélek,
vigasztalan,						fekete				csöndben
hiába				jönnek				éhes		évek,
él						a				lélek,
él						a				Lélek,
hiába				jönnek				éhes		évek,
nem				vehetnek				el		tőlünk
Téged.										

Walthier Eliz (1904-83)